

ШПИОНИНЪТ

КИМ ФИЛБИ

ЧОВЕКЪТ

в спомените на генерал Тодор Бояджиев

ШПИОНИНЪТ
— КИМ ФИЛБИ —
ЧОВЕКЪТ

В СПОМЕНИТЕ НА ГЕН. ТОДОР БОЯДЖИЕВ

Издавателство Libra Scorpe

© ШПИОНИНЪТ – КИМ ФИЛБИ – ЧОВЕКЪТ
В СПОМЕНИТЕ НА ГЕН. ТОДОР БОЯДЖИЕВ
© Автор: ген. Тодор Бояджиев

Българска, първо издание
ISBN 978-954-471-137-5
Издателство ЛИБРА СКОРП
Бургас, 2011

Това е откъс от книгата.

**Цялата книга може да намерите в
Библио.бг**

www.biblio.bg

ШПИОНИНЪТ

— КИМ ФИЛБИ —

ЧОВЕКЪТ

**В СПОМЕНИТЕ
НА ГЕН. ТОДОР БОЯДЖИЕВ**

**Посвещавам тази книга
на Разузнавача на 20-ти век
КИМ ФИЛБИ
и в памет на моята майка –
Мара Лефтерова Мечева-Бояджиева**

Раждането на книгата

Вместо предговор

Съвсем логично е предговорите към една книга да се пишат, когато книгата е готова. Това е валидно и за авторското въведение. Но този случай е друг.

Започвам най-напред с предговора. И не защото идеята за книгата се е родила спонтанно.

Напротив.

Българските читатели знаят, че голяма част от професионалната ми кариера, като изключим двата мандата като народен представител в 7-то Велико народно събрание и 39-ия български парламент, е преминала в българското външно разузнаване, в това число 11 години в Съединените щати.

През май 1992 г., две години след като президентът Желев ми “връчи” първите генералски пагони в системата на МВР след промените, депозирах оставката си.

През юни 1993 г. се роди асоциацията “Български евро-атлантически разузнавателен форум” — БЕАРФ.

През 1994 г. БЕАРФ разработи и предложи на БНТ да подготви документална серия от 12 филма на тема “Разузнаването в ХХI век”.

Ким Филби не присъстваше в сценария и в никой от снимачните планове. Това беше друга мечта, друга тема, силует на друг проект.

Разбира се, не можеше да не използвам факта, че ще контактувам с централите на двете най-големи световни разузнавания — ЦРУ и КГБ, и да не се опитам “на тъмно” да извърша и допълнително проучване за реализиране на голямата ми житейска мечта — филм за Ким Филби. Филм, който щеше да е изцяло оригинален с нещо, което никой друг не би могъл да направи — да осветли връз-

ката Филби – България.

Няма да навлизам в подробности — интересни са, но са за предговора в друго изследване. А такова ще има. И може би след последната точка в тази книга, ще се върна отново и на тази тема.

Тук само ще спомена, че във всички перипетии, които съпътстваха и сриваха проекта, на финала стана така, че оригиналните видеокасети на Бетакам с повече от 50 часа изключителни документални записи изчезнаха от БНТ!

Ако това може да мине в графата “безхаберие и безстопанственост”, което само по себе си е наказуемо престъпление, то “изгубването” на три касети с изключителен материал за Ким Филби — “шпионина на XX век”, струващи като съдържание десетки и стотици хиляди долара, заради своята уникалност и представляващи определен интерес и за наши, и за чужди частни телевизии днес, не може да се класифицира по друг начин освен като *безсрамна, нагла и крупна кражба* на чужда собственост. Защото те въобще не бяха предмет на договора, а изцяло бяха и са моя интелектуална и физическа собственост. Слава Богу, че имам копие на VHS с тайм кодове, което доказва, че са съществували, но форматът не позволява тяхното използване за добър филм, поради по-ниското качество от оригиналните записи.

Важното все пак е, че часовете разговори в дома на Ким Филби и на други места в Москва с неговата съпруга Руфина Ивановна Пухова, с негови руски колеги и близки приятели, са запазени в документален вид и за първи път ще видят бял свят в книгата, която започвам да пиша. Сред съхранените разговори са тези с генерал Юрий Кобаладзе — шеф на пресбюрото, т.е. официалното “лице” на руското разузнаване по време на перестройката, с Михаил Любимов — разузнавач и известен писател, с неговия син Александър Любимов — популярен журналист и телевизионен водещ на любими на милиони зрители телевизионни предавания, с “учениците” на Ким Филби — Михаил Богданов и Олег Царьов, с офицера за връзка Станислав Рошчин, с известния писател и биограф на Филби — Хенрик Боровик и със станалия не по-малко известен издател на в. “Совершенно секретно” негов син Артьом Боровик, с дългогодишния шеф на руското разузнаване и на КГБ Владимир Крючков и много други.

От книгата читателите ще научат за резолюции на Сталин и

Берия с отношение към Ким Филби и живота му — в прекия смисъл на думата, за резолюция на Георги Димитров като Генерален секретар на Коминтерна с “оценка” за информация от Филби за отношението на английското разузнаване към Йосип Броз Тито, с указание на идеолога на КПСС Михаил Сулов за спиране издаването на книгата на Филби “Моята тайна война” в Англия и САЩ. Ще стане ясно защо, въпреки неизпълнението на тази резолюция, книгата излиза на руски език 10 години по-късно, и то след като се е появила вече и на български, и чешки език!

И за първи път ще стане дума за съвместна операция на американското и английското разузнаване с кодово название *“Разбиващ фактор”* (Operation “Splinter Factor”). Тя е между най-масштабните разузнавателни кампании, провеждани през Студената война, планирана да предизвика съпротива и въстания в народните републики в Източна Европа, на практика да ги откъсне от СССР и да ги вкара в орбитата на Запада, без да започва нова война. Това довежда до “съдебните процеси” през 50-те години в цяла Източна Европа, включително и до присъдите срещу “предателите” в България, начело с Трайчо Костов. Ехото от тази операция не заглъхва до събитията през 80-те години.

И още много и много интересни и неизвестни неща.

Така че, книгата е написана в мислите ми преди много години. И причината да я сложа на хартия едва сега, не се крие в липсата на време, желание и готовност. Не! Тя просто е изпълнение на едно обещание, дадено пред самия мен преди много години и адресирано към определена дата.

1 януари 2012 година!

Това е денят, в който за мен ще се изпълнят две значими годишнини. Денят, в който ще се навършат 100 години от рождението на човека-легенда Харолд Адриан Ръсел — “Ким” — Филби и 100 години от раждането на жената, дарила ме с живот — моята майка. Споменавам факта, че майка ми и Ким се оказаха пълни астрални близнаци, защото това, макар и частично, изигра роля в изграждането на духовната ми връзка с Ким и връзката му с моите родители и моето семейство.

И така, връщам се към април 1973 г., когато получих най-голя-

мата си награда в продължилата 30 години кариера на разузнавач от българското разузнаване.

Бях се завърнал преди месеци от първата си дългосрочна задгранична командировка в САЩ. На 34 години вече бях заместник-началник на научно-техническото разузнаване. Един следобед на бюрото ми се запали червената лампичка, която индикираше, че по вътрешната защитена система за връзка ме търси началникът на разузнаването ген. Васил Коцев. Командата беше кратка: “Тодоре, ела при мен.”

В кабинета му имаше още един човек — висок, белокоос, непознат за мен мъж. Васил Коцев ме представи и разбрах, че това е генерал Савченко — представител на КГБ в България. В продължение на трийсетина минути се води разговор, в който очевидно руският представител трябваше да ме “претегли”. В крайна сметка на финала той съобщи, че в близките дни в България ще пристигне не кой и да е, а самият Ким Филби със съпругата си, но под друга самоличност, за една по-продължителна почивка. И че той самият е изразил желание “при възможност” да ги съпровожда млад “български колега”, владеещ английски език.

Това бе символичното начало на едно запознанство, стартирало на 17 май 1973 г., превърнало се в приятелство, продължило 15 години — до 11 май 1988 г., когато Ким си отиде завинаги.

Но то продължава и до днес с любимата му Руфа, негова съпруга и приятелка, с най-близките му колеги и “ученици” от руското разузнаване и с други негови близки хора и членове на английското му семейство, включително с младата английска журналистка Шарлот — неговата внучка, и с едногодишната му правнучка Роса, която Ким нямаше как да види и прегърне.

През тези 15 години, независимо къде ме е водила съдбата, връзката между нас не прекъсваше. Когато бе невъзможно да се осъществи пряк контакт, ние си кореспондирахме. Разбира се, не чрез официалните пощенски канали, а чрез дипломатическите пощи, но въпреки трудностите — с разменени десетки писма. За тези години сме живели много месеци под един покрив — на много места в България и “под негов покрив” в Москва.

Той познаваше лично моите родители, съпругата ми и децата ми, аз — някои от неговите деца и внуци от втория му брак и много от руските, английските и американските му приятели и колеги. Бла-

годарение на него се запознах и с такива личности като световно известния писател Грегън Грин, негов колега в английското разузнаване по време на Втората световна война, с журналиста и писателя Филип Найтли — един от най-добрите му биографи, с Кейт Мелтън — професор в Каунтъринтелиджънс сентър (C.I. CENTRE — W.D.C.), който поддържа в Маями частен музей на разузнаването с отделна зала, посветена на Ким Филби, с Хейдън Пик — служител на ЦРУ, публикувал най-изчерпателната библиография — десетки страници, на всичко печатано и филмирано за Ким Филби.

За него съм разговарял с такива доказани капацитети, които го познаваха лично или косвено, като доаенът на източните разузнавания Маркус Волф и заместник-директора на ЦРУ Ричард Столц, единственият, който няколко години след пенсионирането си отново е призван “под знамената”, за да оглави секретните операции на американското разузнаване, адмирал Пиер Лакост — шеф на френското разузнаване и много други.

В моя личен архив има стотици негативи на непубликувани снимки, запечатали връзките му с България през годините, както и богатата ни кореспонденция. При разпродажбата на негови лични вещи на търг, организиран и проведен от световно известната аукционна агенция “Сотбис” няколко години след като той вече не беше сред нас, ми бяха направени примамливи предложения да “предоставя на ценители” снимки и писма, но аз категорично отказах.

Именно тогава си обещах, че един ден ще ги предоставя на хората, които се интересуват от този аспект на най-новата световна история чрез книга, която ще напиша и която ще посветя на паметта на този голям Човек.

Но да свършвам с предговора и да се залавям с книгата.

Надявам се добронамереният читател да почувства мотивите, които ме движат в тази нелека задача.

За Ким — разузнавача, агента, шпионина, е писано много. И хубаво, и добронамерено критично, и откровено злобно.

Аз искам да пиша за ЧОВЕКА Ким Филби.

ЧОВЕКЪТ, КОГОТО ПОЗНАВАХ!

3 март 2011 г.

Шпионинът, който ме обичаше

**Шарлот Филби се завръща в Москва
в търсене на дядо си Ким Филби**

От Шарлот Филби

Бляскавият черен джип с двойно предаване се движи бавно през гробището. Дебел сняг е покрил московските поля и от двете страни на пътя, по който се движим, земята е искрящо бяла. Двамата мъже на предната седалка — моята почетна стража — мълчаливо гледат през прозорците, като присвиват очи срещу слънчевите лъчи, които си пробиват път през короните на дърветата.

Най-накрая колата спира и шофьорът, който вижда, че го гледам в огледалото за обратно виждане, ми кимва. Без да продума, той слиза от колата, облечен в дълъг и тъмен тренчкот и лъснати кожени обувки, и ми отваря задната врата, за да го последвам. Студеният вятър смразява бузите ни, а той посочва един висок гроб малко настрана от останалите: “Майката на Елцин,” ми обяснява. Вървим без да говорим; те остават зад мен и се покланят, докато аз отивам до един друг гроб на няколко крачки встрани.

За пръв път отивах при гроба на дядо си, но веднага познах къде е. Много пъти съм гледала съсредоточено изображенията на високата, полирана надгробна плоча с надпис на кирилица и с лицето му, гравирани на повърхността ѝ, в изрезки от вестници и в семейните албуми. Освен това бях виждала снимки от погребението му — окичен с медали — в отворен ковчег, съпровождан от почетен караул, докато погребалната процесия си пробива път през гробището Кунцево чак до същия този гроб.

За първи път видях тези фотографии като шестгодишна и това ме наведе на мисълта, че дядо Кимски е бил по-различен от други-

Шарлот пред гроба на дядо си.

те. Днес, застанала пред гроба му, заобиколен от гробове на бивши премиери и национални герои в едно отдалечено гробище в покрайнините на Москва с двама напълно непознати, аз още веднъж си припомням колко необичаен човек беше дядо ми.

Освен, че ми беше дядо, когото си спомням от детските си пътувания до Русия като забавен старец със сияеща усмивка, който се обличаше почти винаги в бели елечета и тиранти, Ким Филби и до този момент си остава един от най-важните двойни агенти в съвременната история. През 1963 г., след като бива разкрит във Великобритания като прословутия “Трети” в шпионския кръг “Кеймбридж”, Ким избягва в Москва, като никога не стъпва повече отвъд Желязната завеса.

В следващите години се правят безкрайни опити да се разбере как този общителен и образован човек, образован в елитно училище и неговите приятели от Кеймбридж — Гай Бърджис, Доналд Маклийн и Джон Кеърнкрос — са допуснали да бъдат убедени да предадат страната си и да излъжат своите семейства и приятели. И с всяка крачка историята леко се променя, отговорите стават все по-неясни: колкото по-критично се вгледаме в героя си, толкова

Дядо и внучка.

повече той ни се изплъзва. Сега, в един опит, да изясня за себе си и да поставя нещата, които знам за дядо си в порядък, да разясня калейдоскопичния образ, който съм си създала в главата за него, аз се връщам за пръв път като възрастен човек в страната, в която той живя като политически изгнаник през последните 25 години от живота си.

Това е моят трети ден в Русия. Късна сутрин е, опакована срещу студа в старата меча шапка на Ким и в палто от същата кожа (тук е твърде студено, за да мислиш за правата на животните), тръгвам от хотела си с карта и достатъчно пари за метрото и за таксито, които ще са ми нужни, за да стигна от метростанцията до гробището, което се намира до магистралата за Можайск.

Два часа по-късно най-накрая пристигам, обрулена от вятъра и почти напълно замръзнала при портите на оживеното гробище, където се надявам охраната да ми посочи точното място. Написвам името на дядо си и думата “комунист” на една стара салфетка, и показвам шофьорската си книжка.

Когато най-накрая стана ясно, че съм дошла от Англия, за да посетя гроба на дядо си Ким Филби, съветски агент, който е бил

погребан като герой някъде на тези гробища в края на 80-те, старият пазач започна да вика и да ме бута през една странична врата в канцеларията, където с видимо удоволствие разказа историята на един висок мъж, облечен в тъмен тренчкот, като се обръщаше към него с “шефе”, а той, от своя страна ме поведе навън и ме накара да се кача в чисто нов рейнджроувър със затъмнени стъкла.

Секунди по-късно излизаме с огромна скорост от гробищата и се движим покрай магистралата, шофьорът прави няколко обаждания по телефона, всяко състоящо се от няколко къси изречения, преди да навлезем в едно различно гробище нагоре по пътя, което се пази от въоръжена охрана. При вида на нашата кола, мъжете скачат, отдават чест и отварят електрическите врати. Единият скача на предната седалка, започва да дава инструкции и ние потегляме отново.

Пет минути по-късно гледам как сянката на едно високо дърво без листа пада върху снега на пътеката пред надгробната плоча на дядо ми и се чудя кой може да е бил там в последните няколко часа, тъй като върху гроба му е поставен букет от свежи цветя с ярки цветове.

Руфа и Т. Бояджиев в Кунцево.

Има неща, които знам със сигурност за дядо ми. Освен това основните факти са добре документирани. Ким е бил спечелен от комунистическата кауза, докато е бил студент в Кеймбридж, а след завършването си през 1933 г. заминава за Виена, за да служи в международната комунистическа организация на Коминтерна — нещо, което е противозаконно в Австрия — със 100 британски лири в джоба, дадени от баща му — Сент Джон, който също е завършил Кеймбридж.

Сент Джон, който започва да работи за британското външно министерство през 1917 г., когато синът му е само на 5 години, също не е бил конформист. Чиновник в Британското гражданско ведомство на Индия, което управлява тази страна в началото на века, служителят се превръща в арабист и изследовател, като прекарва 20 години в пътешествия през пустините на гърба на камила — картографира пустинята Руб ал-Хали (което буквално значи Празното каре) в Саудитска Арабия, среща се с Лорънс Арабски и най-накрая се жени за робиня, която му подарява неговият приятел крал Ибн-Сауд от Саудитска Арабия, на когото той е личен съветник в продължение на много години. В знак на несъгласието си с британската политика в Средния изток, бащата на Ким напуска външното министерство през 1930 г., като приема исляма и името Хадж Абдула.

Няколко години след това, през 1933 г., Ким заминава за Виена. Там става доброволец в комитета за подпомагане на бегълците, като събира пари, тайно пише и разпространява пропаганда и раздава дрехи и пари на тези, които са избягали от фашистка Германия. Жени се за Литци Фрийдман, активистка като него и австрийска еврейка, за да ѝ помогне да избегне преследванията. Двамата се завръщат в Англия през май, като в този момент Ким вече е вербуван съветски агент и си намира работа като чуждестранен кореспондент. Започва да пътува непрекъснато, като освен това се изкачва по стълбицата на британското разузнаване — през 1944 г. Ким е назначен за шеф на новосформирания анти-съветски отдел, а по-късно е изпратен във Вашингтон, където като главен представител на тайните служби работи във взаимодействие с ЦРУ и ФБР. И в същото време предава информацията в ръцете на руснаците.

При завръщането си в Англия Ким прави всичко възможно да заличи следите от комунистическото си минало — присъединява се

**Библио.бг - платформа за електронни книги и
списания**

Чети каквото обичаш!

www.biblio.bg

